

Latweefchu Awises.

Nr. 6.

Zettortdeenà 8. Webruari.

1862.

Awifchu-sinnas.

Rihga. Muhsu augsti zeenichts Generalgubernaters Barons v. Rihwen 2trä Webruari walfarà pahrnahjis no Italiaas.

Behterburga. Muhsu Kungs un Keisers Wijsaugstaku grahmata laidis Sawam walstamantas Ministeram Rnejewitscham, winnam pateizis par sawu uestizzigu ilgu kalposchonu un us pascha luhzschanu wahjas wesselibas labbad to atlaidis no sawa augsta Ministera ammata. Wiana weeta eezehlis Walsts-sekretabru v. Reuternu. — Muhsu Keisers arri wesselibas labbad firmo gohda wihru, Generalu, Grahwu Baklenu, us winna luhzschanu atlaidis no sawa Presidenta ammata pee tahs Kunitetes, kas gahda par eewainoteem un fashautcem karee-wihreem. No saweem jitteem angsteem ammateem to naw atlaidis. — Par Domehnu Ministera paligu Keisers uszehlis Stahtsrahtu Gerngrossu. — Lehrpates Prowessoram un Rektoram Bidderam muhsu Keisers dahwinajis Sw. Stanislaus gohda-sihmi no pirmas schkirras.

Kreewusemmè taggad schahs eisenbahnes gattawas un brauzamas: No Behterburgas us Masflawu 604 werstes, no Behterburgas us Zariskoji 25 werstes, no Behterburgas us Dinburgu 497 werstes, no Rihgas us Dinburgu 204 werstes (tad nu no Rihgas lihds Behterburgai pa eisenbahni irr 701 werste un par weenu deenu un nakti weegli turp warr noskreet), no Kauneem us Giltuhneem Bruhschu rohbeschds 82 werstes, no Maskawas us Wladimiru 177 werstes, no Behterburgas us Behtermuischu un Krasnoji Selu 40 werstes. Tad nu 7 dselses jekli, 1629 werstes jeb 232 juhdses un 5 werstes gaxi, tohp braukti. Scho gaddu beidscht wehl 6 eisenbahnes tapfchoht gattawas, kas 1107 werstes jeb 158 juhdses 1 werste gaxas, stary schihm no Dinburgas us Warschawu 548 werstes, no Wilsnas us Kauneem 79 werstes ec. — Pee Witepsklas pilfata taifihis pahre Daugawu leelu itt skun-

stigu tiltu, tahdu la Parisè Sw. Schermaines tirts taifihis un schis tirts malfaschoht 233 tuhst. 741 rubt. — Pee Dinburgas taifischoht jo skunstigu leelu dselses tiltu pahre Daugawu preeksch eisenbahnes, un buhschoht tikpat skunstigi taifihis, ka leelee gaxee eisenbahnes tirti Bruhschds pee Dirschawas un pee Rernes (pahre Reines uppi), kas no dselses steeneem ta taifiti, ka tur irr ko isbrihnotees par tahdu gudribu.

Widsemmè. Walmares aprinki 2 seewas, Kestera gaspascha un fainneeze behres bij nahkschas. Pa klehtim staigadamas kahda lahde stary weschas bij usgahjuschas buddeli un tizzedamas ka baltais wihns, no tahs dschruschas. Bet bijis fahlsflahbjums fataifihis preeksch pehrweschanas! Kahdas deenas pehz behrehm abbas nomiruschas ar gruhtu nahwi.

Rihga. Triju lungu deenas walfarà kahds pawehl puhrmannim Jarrim Breitensteinam, nobraukt pee Bulmerina wahguscha. Ta darrijis 2 wihri un puika puhrmannu kammanas samett wissadus dahrgus sirgu un kammanu rihtus un fauz, lai tik brauzoht; bet gohdigs un gudrs puhrmannis manna, ka labbi ne buhschoht, ne klausa un kawejahs, kamehr reds pa celu zilwekus nahkam. Nu puhrmannis tik tuhda salampis weenu no teem sagleem brehz, lai nahk paliga. Puika nu gan dabbujis ismukt, bet ohtru sagli arri fanehmuschis zeeti. Bijuschis Kreewu darba wihri, kas nu teefas saglu un laupitaju sohdu dabbuhs. Polizeja schim teizamam puhrmannim gohda malfu dahwinajuse par usflubbinaschonu wisseem puhrmanneem, kas pa eelahm walfardes un naktis braukaledami daschu fahdsibu gan warr aisklaweht, ja tik uestizzigi un usmannigi. —

Pee **Reifchu** rohbeschdeem Kursemmè frohgs, pee frohga smehde, kur Wahzu kallejs mahjojis, kas taifisees kahsas turreht un jaunu seewu pahrwesi. Atbrauz walfarà, Dezemberi, Reifchu turrigs faim-

neek's no kahdas fahdschas, kas nezil taku. Prezzi pilsatâ bij isdewis un beidsamâ krohdsinâ nu wehl isderr malzinu, bet rahda 20 rubulus, fo pahrweddis. Kallejs isheet no frohga, Leitîs par kahdu laiku atkal brauz sawu zekku. Tê kahdas werstes no Leischa mahjahm kallejs us zekka stahw, luhds Leitî, lai usnemmoht rattôs, un noweddohht pee pasihstama fainneeka fahdschâ, kas kalleju effoht aizinajis darba labbad. Leitîs klaufa labpraht un kallejs nu fehd paklakâ; bet tifflo masâ birsitê eebraufuschi. Leitîs ar almini dabbu lahgu lahgham par galwu, tâ ka galwas kauls eesists un weetas gabbalôs sadausihst un wihrs nogihbis. Bet nu kallejs dsird zittus pa zekku brauzoht. Sawu nasi israhwis ahtrumâ us-greesch Leischa swahrkus un labbatu, israuj naudu un eeskreen birsê. Zekka laudis aisbrauz garram, un Leischa sirgi nezil taku no mahjahm buhdami, eet meerigi zaur wissu zeemu teescham sawâs mahjâs un apstajahs pee stakka. Isheet fainneeze lohpus raudsicht — useet nelaimi!! Al tawu behdu! Natu's ismeklejuschi atrohn affinainu nasi. Manna, ka nupat sleplawiba padarrita; tad nu zeema prah-tigais wezzakajs ees atpaklak us krohdsinu prassicht, woi fainneek's tur bijis, ir atrohn kalleju pee glah-sites. Ne fakka neneeka par sleplawibu, til fakka, ka nasi effoht dabbujis us zekka, to parahd un — kallejs ahtrumâ teizis, „Tas mans nasis, kas eimoht buhs iskrittis“ — tam nasi atdohd. Leischu teefnesis aiseet ne wahrdu teizis, bet eet us Kursemmes pe-derrigu muischi, un atnahl ohtrâ deenâ ar pagasta teefnescheem. Krohga irr kallejs; sahl dsert wissu lohpa un nu teefnesis gribb maisê reezinu nogreest. Brassa, woi naw kahdam nascha. „Irr gan,“ fakka kallejs un eedohd nasi. „Woi tas taw's?! Tad tu tas sleplawa, kas to Leischu semneeku nosittis? Nu til to nemmeet rohkâs!“ Kalleju fanehmuschî — un ne warreis dauds leegtees. Kahsu preeks nu pagallam, bet grehka alga klah! — Arri Kreis-dakteram un Affessoram tuhda bij skrehjuschi pak-lak, un itt par brihnumu ar Deewa schehligu pa-ligu gudram Wahzu daktera lungam Schaulôs is-dewe'es nelaimigu Leitû, kas wehl dsihws bijis atkal isdseedeht, jehschu galwas kauli bijuschî weetahm druppâs sadausiti. Tâ pateesi irr notizzis!

Wahzsemme. Kur ween leeluppe's, tur tag-gad behdas un pohsts; jo pastahwigi un stipri lijis,

tâ ka wissas leeluppe's warren ispluhduschas. No Koblenzes jauka pilsata pee Reines uppes mannim draugs raksta, ka pee ta leela gastuhsha („Missena“ fur wats esmu lohrтели bijis), ar laiwahm taggad ei-moht. Awises raksta, ka Elbes uppe til aylam ispluhduse, ka Dresdenes (Sakschu Rehnina pil-sata) leela kumedina namma pagrabi wissî uhdens pilni un nekahdas kumedinas ne warroht rahdiht. Wihnes, Keisera pilsata leele preekschpilsati wissî appluhdinati un tapat effoht gare Dohnawu wissur behdas, ir Unguru semmê. — Tê lanjamees ar ap-lamu salnu (20 ir wairak grabdeem) un ar sneega kuppenehm — Wahzsemme ar aplanu lectus laiku. Lai Deews Kungs pawaffara muhs schehligi farga no uhdens breezmahm; jo ar malkas un ehdamâ trubzibu mums jaw deesgan gruhti eet!

Italia. Par Italiu walloda wissada, bet ne kas labs. Neapeles dallâ wehl schur tur laupitaji daujahs, bet tohp sakanti un kas sanemti, til tuh-dal noschauti, jo ir Sprantschi taggad palihds schohs pohstitajus sawaldihht un teem ne wehle Bah-westa rohbeschds nahht un slehptees. — Bahwests wehl irr un paleel pee sawas taiqnibas un ne dohd ar labbu sawu semmi un waldischamu, fo ar sawu am-matu irr dabbujis. Tomehr fakka, ka ilgi wairs ne warreschoht prettim turretees, jo schâ job tâ to leetu gribb pabeigt, kas nemeeru ween perre. Bah-wests Maija mehnesi Rohmâ sa - aizinaschoht leelâ sinodê wissus Kattolu basnizas augustus un leelus bischopus un kardinalus, lai tee isteiz sawu pa-dohmu. Turprettim atkal stahsta, ka Napoleons effoht nodohmajis Italias nemeeru nobeigt, kad Me-jikas walsti Amerikâ ar Spanjeru un Gulenderu pa-ligu ar labbu un saunu buhs sawaldijuschî, Gistreikeru Keisera brahli zelschoht par Mejikas Rehninu un warrbuht wehl klah dohschoht Erzogowinas sem-miti Gistreikerim, lai par to atdohd Weneziu Ita-liai. Tad wisseem buhschoht labbaki un meers pa-fargahs. Zittas Awises raksta, ka Gistreikeris no ta nelo ne gribboht sinnahht, zittas, ka scho padohmu peenemschoht, un skaidri wehl nekâs naw sinnams. Arri Mejika wehl nebuht naw uswarreta un fakka, stipri gribboht prettim turretees Spanjereem, Sprantscheem un Gulendereem. Woi spehs? Re-dschs. Nu tiffkai irr Gulenderu un Sprantschu kuggi us Mejiku nonahlfuschî Berakruzes ohstâ.

Kad wiß gattawß buß, tad ar wißu karra-fpehtu gribb eet un panemt Mejikas leelu pilfatu, tur zittu waldifchanu eetaifht, kaß gan lohti waijaga, jo par daudß nelabbi tai semmè lihds fchim gahjis. — Seemel - Ameriká wehl eet tápat un nekahdas leelas leetas tur naw notiffufchas, kaß buhtu ftahftijamaß.

— 3.

Gewainota auß.

(Stattees Nr. 5.)

Kad ohtrá rihtá Arabias lehninfch fawu fullaini Abbraámu pagehreja un finna dohta, ka tas isbehdsiß, tad fchis par to lohti fadufmojahß. Tuhdal tappe pa firgu pehdahm paffai dñhts un ká finnamß tabß us juhmallu nowedde. Kehninfch pawehleja drihs fuggi fataifht un pats brauze lihds tohß behgluß fakert. Gefahloht teem braufchana laimigi isdewahß; bet us waffaru debbes apmahzesh un breefmigs pehrkonß bij dñrdamß. Zubra palikke lohti nemeeriga un wilni fcho fuggi neganti daußija. Gan wiffadi isprohweja pee mallas tapt, fur warretu drohßchali buht, bet fuggiß tappe ne fchehligi prett kahdu flints-akmini fweeftß un to fadaußija gabbalöß. Wiffi fuggi buhdami noßlihka, no ka tiffai lehninfch, kaß kahdu dehta gabbalu fahere, pee mallas tappe isfweeftß. Winna drehbes bija noßlihfufchas un affins pluhde no daudß weetahm. Schinni behdigá likteni apnehmahß pilfatu atfneegt, fo no tahlenes redjeja. Bija nakts, kad tur nonahze, un kad neweenu ne pafinne un arri naudas flahß ne bija, tad pee kahda kaupmanna namma nakts-mahjas nehme. Tè tas drihs no grimme dñflá meegá. — Tai pafchá nakti eelaufahß fagti fchi kaupmanna nammá, to nokahwe un ar laupijumu aifgahje. Kad nu Arabias lehninu ohtrá rihtá fawá behdigá apgehrebá redjeja un pee winna affinis mannija, tad fcho zerreja kaupmanna fleplawu effam un nowedde pee Sangebares lehnina, un tas pawehleja fcho fweßchinecku zeetumá meß. Tè fehdeja tas ziffahrt breefmigs waldineekß, no kurra pawehlefchanaß tuhftofchi trihzeja, ittin dñflá weentulibá atftahß un dohmaja pahf fchihß pafaules baggatibas nepaftahwibu. Nis zeetuma bija mafa fehtßruhme ar augftu muhri apbuhweta, fur par deenu warreja isftaigatees. Kahdá deená, kad fehtßruhme bija, mannija wahrnu us muh-

ra fehshoht. Winfch ahtri fahere kaulu, kaß pee winna kahjahm gulleja un dohmaja: „Eß wahrnai fweedißchu, ja trahpu, tad lai par fihmi dert, ka drihs no zeetuma walfá kayschu.“ Winfch fweede, bet wahrna aifstrehje. Winupufß muhra fahzlahß leelß trohßfnis. Tè turreja prinziß Abbraámß faldatu pahrlufkofchana; kaulß winnu trahpija un außi eewainoja. Zeetumneekß tappe pee lehnina weßß, kaß fcho ußrunnaja: „Tu nepateizigaiß! jaw reis tew dñhwibu atftahju un taggad tu eewaino prinzi, mannu deßlu? Bende, no greef tam pirms labbo außi un tad warri winnu no teeßah!“ Kad bende pawehlefchana gribbeja isdarriht, atradde par leelu brihnumu, ka zeetumneekam labba außß ne bija. „No tam jaw redßu, ka tu blehdiß, ka außß jaw nogreßta!“ isfauze lehninfch. Zeetumneekß teize: „Zeenigß kungß un lehnin! Eß ne eßmu fagliß, bet Arabias lehninfch. Scho außi manß wiffumihakais fullainiß Abbraámß us jakti noßchahwe. Ir eß fadufmojahß toreiß, ká juß; ir eß gribbeju to likt nonahweht; bet winfch tatschu newilloht darrija, ká eß taggad itt negribboht jußfu deßlu eewainoju....“ „Wag!“ isfauze prinziß, „taggad pafihßtu fawu weßzu kungu!“ Ar fcheem wahrdeem tuwojeß, to apkampe. Wiffas wiltuß dohmaß nu bij beigtas un abbi waldineeki ká brahli rohkaß fneedsjahß. Nu bij gawilefchanaß un fwehtki, un tiffai pehz daudß neddelahm Arabias lehninfch reifoja us fawu semmi. Schee behdigi notiffumi pee winna daudß labbuma darrija; jo no fchi laika tas waldija ká tehßß par faweem pawalfstneekem.

..f..n.

Wefuwa kalna uggunß - iswemfchana Stá Dezemberi 1861.

(Stattees Nr. 5.)

Bullften 2 no rihta atwehre leelais fraters, (kalna zaurumß, beddibins, no kurra winfch no semmes eelfchahm isdfenn ugguni, duhmuß, pelnuß un laufetus afminuß jeb lahwu), kaß lihds fchim bij meerigß bijiß, fawu ugguni uu dewe zaur to nabbaga laudim zerribu, ka kaluß nu paliß meerigß. Bet welti!

Pirmdeenas rihtá eß negahju us ispoßftitahm weetahm. Ká 1848tá un 1855tá g. bij zeffch no Neapeles us Portifchi no zilweckem apftahß, kaß

to nebeidsamu rattu-rindi us Torri gribbeja redseht. Bij lehns jauks laiks. Kad mehš tur nonahzam atraddam Torre del Grekas brangu pilfatu ar 22 tuhst. eedf., atstahstu. Gelas, kas zittureis no behrneem muhdseja, bij tuljšas, lohgi, kas papreeksch pee eisenbahnes rattu swilposchanas ar seewischkeem pildijahs, bij aistaisiti. Zuhmallā ne bij neweens sweineeks-redsams un pasudduschas bij wissas koraku-laiwas, kurras zittahm reisehm schinni gadda-laiķā ohstā bij redsamas; jo Torre del Greka irr leelais Italias koraku-tirguš, no kurrenes Merzi deessin zil laiwu aiseet schohs spihdoschus dahrgus brihnumus no juhras dšilkuma pee Sardinias un Awrikas krašteem isweijohst; bet nu bij wijs kluffu. Eisenbahnes-stazione stahweja leels un raibs zilweku bars, sweschneeki un isbihjuschees eedšihwotaji, kas ilgak parzitteem bij palikkuschi, gribbedami wehl kahdas mahju-leetas gšahbt. Katram bij saws bunduls, sawas gultas drahnas un ir schuhpuli bij redsami, kas lihds ar maseem behrningem bij gubbā fastumti, lai nohtes-brihdi tohs warretu laut kur aisklappeht. Druszin ais staciones negreeschahs zelsch pa kreisu rohku, kas us pilfata widdu un us Wesuwa kalna augšchu eet. Pa eelahm gahje gwardes, behgulu mantibu fargadamas. Bihjahs ka no galwas-pilfata nahšichoht sagku-barri, jo nelaimē pasflubbina tiklab zilweku labbus kā ir šlittus darbus. Gelas redsejam til dauds leelus semmes plihsumus, ka ne warreja braukt. Tee leeginaja zil breefmigi milšis Wesuws bij semmi trizzinajis. Gelas bij no punda-mentes lihds augšchenei pohrschkeltas, mas nammu bij tā palikkuschi, kā papreeksch bijušchi.

Winnpufs pilfatam eet zelsch prett kalnu. Kad no beidsamas ehkas kahdu wersti eet, tad nošohp pee karštas lahwas-straumes, kas schinni weekā 23 pehdas augsta un gandrihs pufs juhdsi platta irr. Ta irr lihds dauds ehku jumteem uskahpuse un eet arweenu wehl us preekschu, jebšchu winnas no scha ristā (17. Dez.) til ahtri wairs ne tezzeja. Pufs juhdsi tahtak us augšchu isšplauj tee uggunige kalna zaurumi wehl arweenu deggoshu lahwu un isgruhsch mellus duhmus, bet karštums irr til noslahpedams, un til beesi nokriht mahkons smalku putteku, ka nahwi redsetu,

ja klahtaki eetu. Tohs ugguns zaurumus ne warr šklaitht, jo arweenu attaisahs jauni kalna zaurumi.

Pa eisenbahni, kas wehl ne bij apstahjusees, no-tappam us Torri del Annunziatu, kur wakkaru preeksch tam pulstten desmitos 5000 zilweki bij nonahkuschi. Tee plakkance papreeksch tik tihri jumti, ka us teem brangu labbibu un nuhdelus mehds kasteht, bij taggad ar beesu pelnu kahrtu apbehrti. Gelas bij ar daschadeem ratteem peebahstas, ar kurzeem zauru nakti bij nelaimigi behgti klaht peewesti. Dauds no teem bij magasines eekohrteleti, kur tee pa fimteem faspeeduschees stahweja. Augstakas kahrtas laudim bij pilfatneeki pa peezi ir pa peezi-paznit mahju dewušchi. Starpibu starp baggateem un nabbageem taggad wairs ne redseja, jo nelaimē bij wijsi weens ohtram lihdsigi.

Winnpufs schahs weetas wairs ne bij pelni. Wirsejs gaisš bij šklaidrs un ir appalschejs tappe gaischaks, kad nahzam pee Kastellamari. Ak tawu behdu! Tapat kā Torre del Annunziatā peebrauze laiwas ar nabbaga behglu pulkeem un ar leetahm, ko pirmajās bailēs bij warrejuschi sagrahbt. Us eelahm un platšcheem bij gultas drahnas, schuhpuli, krehsli un zittas kahdas leetas isklaisitas. Dauds seewischki fehdeja addidami us bakkeem, zitti gulleja no behrneem atstahsti us semmes. Wihrijschi stahweja barrōs un stahstija pagahjuschas naktis breefmas. Slimmeem un wezzeem tappe no draugeem atspaidš unšpatweh-rums dohts. Es redseju itt wezju seewu, kas no bailehm pawissam bij kā apstulbota; wijsi to apschehloja.

Jebšchu rattu fimteem bij, tomehr bij wisseem darba pawilnam teem nelaimigeem palihdsoht, tā ka gandrihs ne warreja us Sorrentu notapt, kury dewamees, gribbedami to pohstu, ko Wesuws šataisijis, no juhmallas redseht. Beidsohst atraddam lutscheri. Kastellamarē bij gaisš itt šklaidrs, bet kad Wikai tuwojamees, tad tappam appalsch duhmu-stabba, ko wehjšch pahr juhras kihlumu dšinne un wijsa semme israhdijahs itt kā buhtu truhru drehbēs gehrbusees. Smalki pihschki bij wijsur un us wijsahm leetahm krittuschki. Gelas bij zella augstumā ar pelneem apklastas. —Id.

(Turpšikam wairak.)

B r i h w d r i s s e h t.

No juhmallas-gubernementa augstas waldischanas puffs: Collegienrath G. Blaes, Censor. Jelgawā, tal 6id Webruari 1862. No. 20.

Uwischu

Basnizas

Nr. 3.

peeliffums.

Sinnas.

1862.

Rà fwehtdeenas ffohlas zehlfchahs.

Roberts Raikes bij fohti zeenichts un deewabihjigs wihrs, kas preekfch kahdeem 80 gaddeem Glohsteres pilfatà, Enlantè, dshwoja. Kahdà deenà winfch gahje kahdas wajjadfibas labbad us ahr-pilfatu pee dahrsneeka, bet to ne atradde mahjäs. Rungam bij tadeht kahdu laiku jagaida, kamehr dahrsneeks pahrnahze. Raikes nu redseja, ka behrni us celu dumpoja un trakfoja, kà nelà zits zittu lammaja un gahnija; daschi nerihfchas arri kahwahs un fchahdus tahdus nedarbus darrija. Winsch jautaja par fcho leetu dahrsneeka gaspafchai, no kam tas gan nahfoht, ka behrni effoht tà palaisfi un tahdà famaitafchanà usaugoht. Dahrsneeka gaspafcha atteize: „Zeenigs lungs! jums pateefi firds wehl wairak fahpetu, kad juhs kahdà fwehtdeenà fchè bahtu. Behrni jums ne lautu nei bihbelè meerigi lassihht, til aplam tee tad fchè dausahs un trakfo.“ — „Woi tad winneem nekahdà wihfè ne warr palihdfeh?“ tà Raikes jautaja. „Woi tè naw neweens, kas fwehtdeenà fchohs behrnus ffohlotu?“ — Raikem bij fcho palaisfu behrnu fchehl; winsch aismokfaja dahrsneeka gaspafchai un fchi apfohlijahs fwehtdeenà behrnus mahziht. Schis bij fwehtdeenas ffohlu pirmas eefahkums. Arri zittòs pilfatòs bij tahdi paschi palaisfi behrni, kas no Deewa wahrda un no zittahm derrigahm mahzibahm itt neneeka ne sinnaja. Cetaisfjahs ih-pafcha beedriba, kas par fwehtdeenas ffohlahm gahdaja un kad Raikes 1811tà gaddà nomirre, tad jaw bij 300 tuhft. behrni fwehtdeenas ffohlàs mahziti. Taggad buhs Enlantè wairak nelà 1 mil. behrnu, kas zaur fwehtdeenas ffohlahm pamahzifchanu par tizzibas leetahm un daschadahm laizigahm sinnaifchanahm dabbu. No Enlantes isplattijahs fwehtdeenas ffohlas arri par zittahm Siropas walstim — ja arri lihdf pat Ameriku un

paganu semmehm. Amerikà irr taggad 6 tuhft. tahdas fwehtdeenas ffohlas, kur pahraf par 60 tuhft. ffohlmeisteri behrnus mahza. —

Indrikis Julius Ehlers.

No deewabihjiga Branka, kas Alles pilfatà to leelu bahrinu nammu ar wiffahm tur klaht peeder-rigahm ehlahm zaur Deewa brihnifchfigu paligu ar masumu (1 dahld.) eefahfoht ustaifija, gan buhfeet dshirdejufchi; bet winna deewabihjigs un teizams paligs Ehlers wehl daudseem buhs nepafifstams, tapehz taggad kahdu masumu no winna stabfifchu. Ehlers peedfimme Bahrdenwikè pee Linaburgas. Winna tehws bija deewabihjigs wihrs, kas fawam dehlam no mafahm deenahm Bihbeles mahzibas no galwas mahzija un zil warredams pee firds lifle. Kad Ehlers jaw mafakàs ffohlàs bij labbi eemahzijeos, apmekleja tas Linaburgas gimnasiumu. Kad ffohlas gaddi pagallam, winsch aigahje zaur Branka palihdfibu us Leipzigu par mahzitaju ffohloereht. 1695tà gaddà Ehlers atfahje no Leipzigas augtas ffohlas un peenehme Arnstattè pee weena muifchneeka aumeiftera weetu. Tee apfahretejee mahzijahs drihf fcho jauneklì pafihht un itweens, kas gribbeja Deewa gudribu mahziteos, fahze ar winnu labpraht draudseteos. Bet fcheitan winnam arri ne truhle deefgan eenaidneeku un fflaugu; jo tà jaw eet pafaulè; kad tam Deewa behrnam labbi klahjahs, kad zitti to mihle, tad tee pafaules behrni to eenihft un tam mekle faklu lauft. Ehlera eenaidneeki apfuhdseja winnu pee waldfifchanas, ka tas mahzoht wiltus mahzibu un gribboht laudis pee zittas tizzibas peegreest; un fchis nu tappe papreekfchu zeetumà cebahfts un pehdigi pawiffam no semmes isdfihts ahrà. No zilwekem atfahfts, bet us Deewu fipri pakaudameos winsch taggad gahje us Maslawu; bet fcheit winnam ne isdewahs weetu dabbuht. Pehdigi to Branks usnehme sawà bah-

rinu nammâ. — Kad 1698tâ gaddâ Alles bahrinu nammam grunts akmîns tappe likts, Prank's farakstija weenu spreddiki pahr teem wahrdeem: „Kas mums peeflahjabs nabbageem darriht?“ Us Ehlera pafklubbinafchanu likle Prank's scho spreddiki drikkelt, un Ehlers nehme lahdu dalku no scheem drikketeem spreddikeem us Leipzigu isandeleht. Scheitan winsch ibreja masu galdinu un pahrdewe sawus spreddikus. Tee pasaul's gudrineeki Ehleru isfmehje un isohboja, bet winsch ne liklahs no tam itt nelo mannoht. Ir zits peenahje un pirke lahdu spreddiki; neba no ta gribbedams lahdas mahzibas smeltees, bet tik gribbedams spreddika farakstijaju un pahrdeweju isfmeest. Bet tas Deewa wahrds bij deefgan spehzig's ir tohs fmechjeus par Deewa wahrda mihtotajeem un pateesibas apzeenitajeem padarriht. Dask spreddiki pirkdams gribbeja ar to fliktus darbus isstrahdaht, bet pahrneffe ar to paschu fewim un sawejeem Deewa swehtibu un meeru. Ne bij ilgs laiks un Ehlers wifus spreddikus pahrdewe. No tahs naudas nu tappe grahmatu pahrdohfchanas bohde Alles pilfatâ bahrinu-nammâ eerikteta. Ehlers nu tur bija grahmatu pahrdewejs, un jebfchu winsch to ammatu ne bij mahzije's, tomehr winnam ar to itlin labbi gabje, un daski zitti grahmatu pahrdeweji nahje pee winna padohmu prassiht. Wiffa Ehlera lohne bija ehdeens, apgehrts un brihws kohrteli's. — Kad 1713tâ gaddâ Bruhschu kehniusch Wridrikis Wikums tas pirmais to bahrinu-nammu apmelleja un Prank's winnu eewedde tai grahmatu pahrdohfchanas bohde, tad winsch isbrihnodamees prassija: „Ehler! kas jums no wiffa ta puhlina atlezz?“ — „Majestete!“ atbildeja Ehlers, „mannim tas atlezz, kâ es taggad esmu un stahwu.“ — Kehniusch gabje nu itlin preezig's pee Pranka un fazzija: „Nu saprohtu, kâ juhs tahdus warrenus darbus warreet isdarriht. Mannim tahdu paligu naw.“ — Ehlers bij prett wiffcem laipnigs un wifsur preezig's; ir tad winsch ne bij nobehdaje's, kad winnam grubti klahjabs. Winsch dabbuta sawu draugu Pranku us duffas meetu pawaddiht, ar to winsch trihsdesmit gaddus bij ustizig'i loh-pâ ta Kunga wihna kainâ strahdajis. Da bij gan grubta pahrbaudifchana, ko tas Kungs winnam peesuhitija, tomehr winsch bij tas pirmais, kas pats fewi un wehl zittus, kas ta nelaika deht

behdajabs, ar Pranka wahrdeem apmeerinaja: „Kad lahds kalps mahjâs mirst, tad ta namma-tureschana ne eet bohjâ.“ — 1728tâ gaddâ 13tâ Septem-beri arri Ehlers aigahje Deewa preekschâ. Taggad warreja flaidri redseht, jif winsch fewim wirs semmes mantas bij fakrahjees; jo tai testamentê, ko winsch mirstoht bij taisijis, bija ta rakstih'te: „Mannim wairak mantas naw, kâ mannas drehbes un manna Bihbele. Mannim arri wairak ne wajadseja. Es tik krahju nabbageem mantu.“ — Bet mihti lassitaji, ko gan fazzisim no schi Ehlera? Woi winsch tavehz, ka winnam laizigas mantas ne bija, bija noschelojams nabbaga zilweks? Ne, winsch darrija pehz Pestitaja wahrdeem: „Krahjeet fewim mantas debbesis, kur neds kohdi, neds ruhfa tahs maita, un pehz kurrakm sagli ne rohft, neds tahs nosohg. (Matt. 6, 19. 20.)

J. K.

Par laika-faweschanu un laika-goh-dafchannu.

Bezods brunneneeku laikos uespeede brunneneeki sawa soh'bina knohpi jeb pirkstu ar tinti apmehrzetu par appafschrakstu us papihru. Torcis tappe taundarritajeem peedohts, kad tee pratte rakstih't un lasfih't tadeht, ka tahdus mahzitus zilwekus waldischana ne gribbeja nonahweht un zittus skubbinah't mahzitees. Torcis tehws fazzija us saweem dehleem: „Mahzaitees lassih't un rakstih't, jo ne warr sinnaht, kâ jums warr eet nelaimes brihdi; juhs warreet no karratawahm ispestitees.“ Tannis laikos zilweki ne warreja laiku laweht ar grahmatu lassifchannu, jeb ar Awifehm kâ taggad, un tik lehti, par puf's rubuli grahmatas un par 1 rubuli Awifes par wiffu gaddu ne warreja dabbut. Bezods nemahzitos laikos tik bashnizlungi ween pratte lassih't un arri pa dalkahm rakstih't; bet grahmatas torcis bij bihbele un spreddiku-grahmata ween. Taggad wiff tohy pasneegts, lai zilweks dabbut sinnaht, kas pasaulê noteek, un skoblas wiffur eeriktetas, lai wiffi mahzitohs. Puffe no muhsu dschwibas laika aiseet ar ehfchannu, dserschannu un guleschannu, oh'tra puffe no Deewa ire nolikta preeksch darbeem meesai un dwehselei par apgahdaschannu.

Preeksch atpuhschannahs pehz darba ire ta labbaka laika-faweschannu grahmatu un Awifchu lassifchannu; jo no tahm warr arween ko mahzitees.

Calenderu semmè irr tas leelakais Awischn flaitls. Birnas Awises effoht drikketas Calantes lehni-neenes Elisabetes laika 1588ta gadda. Taggad Londonè ween irr kahdas 50 daschadas Awises, un wiffas pahrtel.

Ta wifseelaka atpuhschanahs pehz darba irr meegs; bet luste us duffeschanu bes darba irr flinkums. Lohys ne strahda, kad winnu pee tam ne dsenn, un tà arri kuhtrais. Darbs un luste pee darba israhda tahdu zilweku, kam prahts us labbu neffahs. Trihs leetas nelo ne darra bes peefischanaas: Kuhtrais, ehfels un pulkstens. Skattees us faules lehfschanu, strahda un darri labbus darbus; tu ne sinni, woi tu faules no-eeschanu wairs redsefi. Slinkums irr weens no teem septineem nahwes-grehleem un flinkums irr wiffu netikkumu eefahkums. Zuhka ween neeka ne strahda, ta til ehd, dserr, urksche un gull. Uhdens, wehfsch, ugguns, garraini, zilwefi, wehrfschi, sirgi, ehfeli un sunni strahda, — zuhka ne strahda, tapehz kuhtrais, kas ne strahda, ar zuhku salihdsinajams. — Deems tohp gohdinahts us zeffeem, leeli lungi zaur Klan-nischanohs, bet zaur flinkofchanu ween til welns tehp gohdahts; tapehz kuhtra zilwela apgehrbam wajadsetu no ruhscha buht. J.....i.

Dshwibas isglahbschana zaur reeksta tschaumalu.

Kahds grahws bij weenreis fawus behrnu behr-nus meelosis ar reeksteem un wiffadeem augseem. Kad walkara wiffi weefi aisgahje, grahws pahstarus noturrejis apgullahs. Slepkaawa, to grahwa eenoidneeki bij par labbu maksu faderrejuschi winnu nokaut, bij scho walkar pasleppen eelihdis grahwa nammà un paslehpées. Naktis-widdu, kad grahws zecta meega gulleja, slepkawa nahze pee grahwa gultas un gribbeja taggad sawu besdeewigu darbu padarriht. Tè slepkawa usminn us reeksta tschaumalu, kas appaksch winna kahjas faplihs „bricksch! bricksch!“ Grahws no meega ustrauzehts un pee nakts-lampas gaischuma wihru ne tahku no winna gultas stahwoht pamannijis, pakehre pistoli, kas wirs gultas pee seenas karrajahs. Slepkaawa to redsoht kritte us zeffeem un luhdse grahwu lai peedohdoht. — Tè warr redseht, ta ne mats warr zilwekam istrifts no galwas bes Deewa sinnaas. J. R.

Gudriba labbaka nekà manta.

Kahds zilweks isgahje nakti, mantu mefleht. Bet winsch bija aismirfs ugguni lihds nemt. Nekaisch neneeka; eeschu us laimu, tà winsch dohmaja un gahje tahfaki. Laime gribbeja zilwekam nahkt palihgà un nolikke mantu us zellu. Melle-tajs to nemannijis nogahje garram. Laime wehl prohwe, noliek tam mantu pee kahjam. Schis par to kriht, peezehlees sperr pee mallas, dohmadams ka par kahdu akmini krittis. Nu laime ne palihdse-ja nelo un tas palikke tuffsch. Schim truhle gaischuma to mantu eeradsiht. — Bes tizzibas gaischuma un fapraschanaas ne warr kluht pee ihstemas laimes un labkhschanaas. B—nn.

Ne mekle pee skauga padohmu.

Gij pa kreisu rohku, fazzija wilks us jehru, kas no zittahm awim bija atklichdis, tad tu zittas awis atraddisi. Tomehr jehrs aisfrehje pa labbu rohku pee sawa pulka. Un tas bij gudri, jo pa kreisu rohku mitte wilku mahte ar saweem behrneem. Tahdu padohmu dewe tschuhfska Gewai un Deewam schehl wehl dauds tahdu padohma deweju, kas sawu tuwaku gribb nelaimè west. B—nn.

Ruhgschana par pastahwigu tizzibu.

Welt. Kungs Jesus Krist mans palihdsinfsch.

1. Du flaidra gaisma, Jesus Krist, Tohs gaismo, kas tew ne pasihst! Dohd teem pee tawa pulka kluht; Lai winnu dweh'les ne pasihd!
2. Ar schelastibas starrineem Splhd wisseem tun-fa pawesteem! Kam mahziba fajullusi, Teem tu to flaidro scheligi!
3. Un kas wehl apmaldijfschees, Teem laipnigi dohd atgreeskees! Saglahbj tu winneem sirsinas, Ka teef pee tawas swehtibas.
4. Teem furleem a'werx awstinas! Teem mehmeem lihds pee wallodas! Ka weenteesigi leezina, Kas ihsti winnu tizziba.
5. Awgaismo, kas fahf eeteeptees! Atgrees' tohs, kas nowehrsufchees! Sapulze tohs isklichduschuus Un siyro wiffus schaubignus!
6. Lai tee ar mums weentlihdsigi Tè un pee tewim muhschigi Par tawu leelu schelofchan' Tew fakka gohd' un pateitschan'! K—d.

Kursemmes Kredita-beedribas Direktoru fluddinaschana.

Pehz Kursemmes Kredita-beedribas Spahrlasses Wisaugstaki apstiprinatu listuum § 10. zaur scho flud-

dinaschānu tohp usāizinahts tas, kuzra rohkās irraid ta Spahrkaffes-scheine, kas 27tā Aprīla deenā 1848tā gaddā Nr. 112. no Kursēmmes Kredita-bedribas ir farakstīta par 36 fudr. rubl. us aprīnka-waldnieka von Vietinghoffa wahrdu un kas, kā šakka, preilenei Luīsei Bernīzei effoht ar rakstēem nowebleta tappuse, — lai šcho Spahrkaffes-scheini wišwehblati weena gadda laikā, rehkinahst no šchīhs appalschā minnetas deenas, parahda pee Kursēmmes Kredita-bedribas un peerahdīschanas par to isdohd, ka winnam šchi scheine pateesi peederr; ja tā ne darrihs, tad šchīhs beedribas Direktori tai peeminnetai preilenei tahs pirmas isdohstas, nederrigas paliktschās scheines weeta, eedohs jaunu ohtru un ween weenigi derrigu scheines norakstū. 1

Jelgawā, tanni 21mā Dežemberi 1861.
(Nr. 389.)

Sluddinaschanas.

Wangaschu papibra vabrihkt, 30 werstes no Ribgas, tohp garri falmi pirkti un 3 rub. fudr. par birkawu malfati. 1

No Jurgeem f. g. Die lēste muiščā (Bersēmūnde) Dohbeles klahumā, tohp 2 mahjas us renti atdohstas. Klahtakas sīnnas pee 3

Muiščas waldīschanas.

Wišfi, kam labda prašīschana pee ta nelaiķa Wiškal Klabeīķu šaimneeka Zahna Richtera buhtu, jeb kuzri tam pašam parradā buhtu, tohp zaur šcho usāizinati, pee saudeschanas šawu prašīschānu, kā arri pee šagaidīschanas tahs līķmōds nospreestās štrahpes, lihdi 23scham Webruarim f. g. pee šchīhs pagasta teefas peeteiktees. 1

Krohu. Grzogamuiščas pag. teef, 12tā Janw. 1862.
(Nr. 13.)

Kabilles muiščā tohp pirmas šurtes steegeli tukstohstis par 7 rubl. 50 kap. un bral-steegeli tukstohstis par 5 rubl., kā arr darwa, muzza par 4 rubl. 50 kap. un ohgles, muzza par 20 kap. pahrohti. 1

Dežembera mehnesti p. g. pee Dohbeles pa-aughts jaktis fūns, breescha spalwa, ar pušnozirstu asti, kas us to wahrdu „Kasfo“ dšird, palihdis. Kas pee Nisputtes pihs pagasta-teefas sīnnu dohs, kur šchīs fūns dabujams, dabuhš pateizibas malfu. 1

Nihtāures draudses ffohlmeistera un ehrs gelneeka weeta, pee kuzras šahdi 250 rubl. fudr. cenahschanas, no nahkscheem Jurgeem wakkā tiks, un tohp tadēht wišfi tee, kas kā ffohlmeisteri labbas attestates warr usrahdiht, un kas šcho weetu gribbetu usnemt, usāizinati drihs pee Nihtāures mahzitāja (Nītau Pastorat über Wenden) zaur rakstēem peeteiktees. 1

Zaur šcho sīnnamu darwu, ka es Dohbele tāisitu puķku un zittu mohdes seetu, aubu, un šewiščku zeyppuru u. i. pr. bohdi, zittahrtēja Šyrenka, taggadeja Weilanda nammā, us turgus platšcha, šasnizai prettim ešmu eeriktejis. 1

Kirščbaum no Jelgawas.

Katrhnes muiščā, 13 werstes no Jelgawas, warr dabuhst itt labbi isdedsinatus steegelus 11 rub. 50 kap. par weenu tukstoti steegeku. 2

Ahnes muiščā, 6 werstes no Jelgawas, warr puhreneeki (kalpi) weetas dabuhst prett labbu lohni un deputati. Klahtakas sīnnas warr dabuhst pee Ahnes-muiščas pagasta štrihwera kunga, namā Nr. 4. wezzā eelā (Altstraße). 2

Krohna Benkules muiščā no 23schā Aprīta f. g. peena-nohmaschana us arendi dabujama. 3

Labbibas un prezzu turgus Rihgā tai 3. Webruari un Leepajā tai 3. Webruari 1862 gaddā.

Malfaja par:	Rihgā.		Leepajā.		Malfaja par:	Rihgā.		Leepajā	
	R.	K.	R.	K.		R.	K.	R.	K.
1/3 Tschetw. (1 pnhru) rudsu 210 libdi	2	50	2	45	1/2 puddu (20 mahrz.) dšelles . . .	1	—	1	10
1/4 " (1 ") fweeschu 325—	3	60	3	80	1/2 " (20 ") tabaka . . .	1	25	1	35
1/4 " (1 ") meeschu 170—	1	30	1	90	1/2 " (20 ") šchēhtu appīru	—	—	3	—
1/4 " (1 ") ausu . 120—	1	85	1	20	1/2 " (20 ") jchab. zuhku galk.	—	—	2	20
1/4 " (1 ") širnu . 300—	3	25	2	50	1/2 " (20 ") frohna linnu	2	40	2	—
1/4 " (1 ") rypju rudsu milt.	2	45	2	50	1/2 " (20 ") bralka linnu	1	15	1	20
1/4 " (1 ") bihdelet. 325—	3	50	3	—	1 muzzu linnu sehllu . . . 6 1/2 libdi	9	50	8	—
1/4 " (1 ") " fweeschu mil.	4	50	4	25	1 " šlku . . . . . 13—	13	50	13	—
1/4 " (1 ") meeschu putr.	2	75	3	—	10 puddu šarkanas šahls . . .	5	50	4	60
10 puddu (1 birkawu) šena . 400—	4	50	3	—	10 " baltas rypjas šahls . . .	5	—	4	60
1/2 " (20 mahrz.) fweesta 450—	4	70	4	—	10 " " fmalkas " . . .	5	—	4	60

B r i b o r i e e c h t .

No juhrmallas-gubernementis augstas waldīschanas puffed: Collegienrath G. Blaeſe, Censor. Jelgawā, tai 6tā Webruari 1862.
No. 21.